

Ⓔ

Pam. 2

“De Keizer en de Zuid-Afrikaansche Oorlog”

(NAAR HET DITSCH),

EN

“De Zuid-Afrikaansche Crisis”

(NAAR HET FRANSCH),

EEN PRÉCIS.

PRIJS 1s.

. . . . De waarheid zal U vrijmaken, JOH. VIII., 32.

UITGEVERS :

JOHN RITCHIE & CIE.,

2, EXECUTEURS KAMERS GEBOUWEN, 3e ETAGE,

WAAL STRAAT, HOEK ADDERLEY STRAAT, KAAPSTAD,

POSTBUS 830,

1900

PEN

“De Keizer en de Zuid-Afrikaansche Oorlog”

(NAAR HET DUI TSCH),

EN

“De Zuid-Afrikaansche Crisis”

(NAAR HET FRANSCH),

EEN PRÉCIS.

PRIJS 1s.

. . . . De waarheid zal U vrijmaken, Joh. VIII., 32.

UITGEVERS :

JOHN RITCHIE & Cie.,

2, EXECUTEURS KAMERS GEBOUWEN, 3e ETAGE,
WAAL STRAAT, HOEK ADDERLEY STRAAT, KAAPSTAD.

POSTBUS 830.

“De Keizer

EN

De Zuid Afrikaansche Oorlog,”

Gedachten omtrent en herinneringen aan den Oorlog Engeland 's tegen de
Boeren Staten. 1899-1900,

DOOR

FUERCHTEGOTT PENILICH,

Registrateur in den dienst der Historische waarheid.

Uitgever : FRIEDRICH LUCKHARDT, Berlijn en Leipzig. 1900.

EN

“De Zuid Afrikaansche Crisis,”

DOOR

PROFESSOR A. KUYPER,

Gedeputeerde der Staten-Generaal van Holland,

OVERGENOMEN UIT

“La Revue des Deux Mondes,” Parijs.

EEN PRECIS IN DE NEDERLANDSCHE TAAL.

“Magna est veritas, et praevalet.”—*The Vulgate.*

PRIJS—EEN SHILLING.

UITGEVERS :

JOHN RITCHIE & CIE.,
EXECUTEURS KAMERS GEBOUWEN 3E ETAGE,
WALE STRAAT, HOEK ADDERLEY STRAAT, KAAPSTAD.

POSTBUS 830.

BERICHT.

Bij voldoende coöperatie zal binnen kort een breedvoerig précis en vertaling naar het Duitsch en het Fransch der beide verhandelingen "DE KEIZER EN DE ZUID AFRIKAANSCH E OORLOG" en "DE ZUID AFRIKAANSCH E CRISIS," in één volume zamengevat, in de Engelsche taal gepubliceerd worden. Aan de Engelsche taal werd bij deze gelegenheid de voorkeur gegeven voordat het beschouwd werd dat het verspreiden dezer brochure wijd en zijd onder de Engelschen "DE ZAAK DER AFRIKAANDERS" krachtig steunen zal. In "ONS LAND" verscheen een breedvoerig overzicht der brochure in het Hollandsch, waarvan wij nu op speciaal verlangen een' herdruk in pamflet vorm publiceeren.

"ONS LAND" merkt op :

"Dr. Kuiper staft zijn kernachtig pleidooi door een tal van aanhalingen uit officieele bronnen en heeft hierdoor zijn argument feitelijk on wederlegbaar gemaakt. Wij hebben ons slechts bepaald tot een overzicht der hoofdpunten. Dr. Kuiper is echter tot de kern doorgedrongen, hij geeft het Alpha en Omega der zaak en heeft de kanker, welke Zuid-Afrika ten gronde sleept, als de eerste schrede op weg tot genezing der kwaal, blootgelegd. Alle die belang stellen in Zuid-Afrika, onverschillig welke partij zij zijn toegedaan, behooren dit werk te lezen.

"Als een vade-mecum is het uniek en de Engelschen zullen door het meesterlijk ongekunsteld en onpartijdig argument van Prof. Kuiper gedwongen worden te erkennen hoe rechtvaardig en gegrond de zaak der Afrikaanders werkelijk is.

"De uitgevers de heeren John Ritchie en Co., Postbus 830, Kaapstad, deden derhalve wel met het boek in het Engelsch uit te geven,—Verspreiding van het werk onder de Engelschen zal de zaak der Afrikaanders bevorderen.

"En "HET ZUID AFRIKAANSCH E NIEUWS" zegt: "Wij waren slechts in staat dit merkwaardig boek hetwelk in Europa zooveel attentie getrokken heeft gering recht te laten wedervaren. Met een rein geweten kunnen wij lezers, onverschillig welke opinie zij zijn toegedaan, aanraden dit boek, hetwelk de zaak der Republieken in een buitengewoon helder en duidelijk daglicht plaatst, te koopen. Een tal van aanhalingen bevestigen de feiten waarop de schrijver zijne argumenten baseert. Als een historisch overzicht in beknopte vorm is dit werk uniek en behoort in iedere bibliotheek eene plaats te vinden."

Buitendien mogen wij ons verheugen in het bezit van aller gunstigste opinies van den Hoog geleerden Heer Professor W. J. Viljoen B.A. L.N.G. Ph.D. en andere Heeren Professoren van Stellenbosch.

Het Duitsche werk is een "Snapshot" der Wereld-Politiek, meer speciaal in verband met de Zuid Afrikaansche quaestie. Het Fransche werk is eene juiste uiteenzetting der feiten en het geheel is een welsprekend bewijs hoe de beste talenten in Europa wedijveren om het Zuid-Afrikaansche probleem op te lossen. De feiten dat beide schrijvers geheel ongeïnteresseerd zijn en hooge maatschappelijke posities bekleeden, verleen hunne argumenten beslissende kracht. In deze benauwde dagen zal dit bewijs van levendige

Zie pagina 15.

sympathie ongetwijfeld aan velen troost en verlichting brengen. De gefolterde en geëxileerde krijgsgevangenen zullen uit deze brochure zien dat de menschheid beseft hoe rechtvaardig de zaak is waarvoor zij zooveel geleden en opgeofferd hebben. Belangstellende vrienden die bij wijze van kerstmis-offering aan de krijgsgevangenen, hetzij hier, hetzij te Ceylon of te St. Helena exemplaren wenschen te zenden hebben slechts hunne bestellingen te doen bij de uitgevers die voor de behoorlijke aflevering zullen zorg dragen.

Zij het hier toegevoegd dat nadat de publicatie kosten gedekt zijn van ieder exemplaar der Engelsche uitgave, prijs 2s. 6d., van de uitgevers direct ontboden, 1 shilling aan den Secretaris van het "Fonds voor Krijgsgevangenen" zal worden overhandigd.

De WelEerwaarde Heer J. Roos, Kerkelijk Kantoor, Universiteits Kamers, Bureau straat, Kaapstad, heeft zich ook welwillend bereid verklaard intekengelden te ontvangen.

Inteeken Coupons aan het einde deze brochure.

JOHN RITCHIE & CIE,

Uitgevers,

2, Executeurs Kamers Gebouwen 3e etage

Postbus 830

Waal straat, Kaapstad.

Uitgegeven ten behoeve van het fonds ter bestrijding der publicatie kosten van het volledige werk.

“De Keizer en de Zuid-Afrikaansche Oorlog.”

Dit boek werd onder gelijklopenden titel in Berlijn uitgegeven, en als de juiste weerkaatsing van 't nationaal gevoel vond 't algemeen bijval. Het is een resumé der Engelsche, Amerikaansche, Russische, Fransche en Duitsche pers aangaande de veel besprokene Zuid-Afrikaansche quaestie. Het bewijst duidelijk dat de Duitsche natie feitelijk eenpariglijk weigert de flikflooiërige politiek van den keizer tegenover Engeland goed te keuren, integendeel levendige sympathie voor de boeren staten en hunne voortdurende onafhankelijkheid koestert. Het feit dat Engeland lichtvaardiglijk en kwaadwilliglijk den oorlog met de boeren staten had uitgelokt veroorzaakte geene omwenteling in de Duitsche politiek. Staats-secretaris Von Marschall had in Februari, 1895, vastgesteld dat Duitschland levendig belang had bij de instandhouding der Transvaalsche onafhankelijkheid en het handhaven van het “statu quo” aangaande de spoorwegen en Delagoabaai, en heden was deze politiek van ingrijpender belang dan ooit. De schrijver beweert dat het niet mogelijk is dat de keizer, wiens leuze het altijd geweest was: “recht moet recht blijven,” inwendiglijk van gevoelen was veranderd sedert hij aan president Kruger zijne historische *dépêche* zond, en sedert hij Engeland op 1 Januari, 1896, zelfs zonder daartoe door de Transvaal te zijn aangezocht geworden, zoo categorisch omtrent den Jameson inval had geïnterpelleerd. Engeland worstelde echter heden voor haar bestaan even zoo goed als de boeren, en de val van Engeland of hare vernedering tot eene mogendheid van den 3den of 4den rang, was—vreesde de keizer—een bres in het bastion van Duitschland, de Fransch-Russische alliantie in aanmerking genomen, en zoude hem nopen zijn geliefkoosd ideaal omtrent een machtig koloniaal rijk prijs te geven.

De Duitsche natie kon deze politiek begripen echter niet billijken. Het boek vergelijkt het hoffelijk onthaal van Thiers, na den val van het Fransche keizerrijk, bij de Europeesche hoven, met de onheusche ontvangst van het Transvaalsche vredes gezantschap. Het boek schildert caleidoscopisch het ontkiemen van het klaververbond (Frankrijk, Duitschland en Rusland) tegen Engeland, en hoe de conditiën door den Duitschen monarch gesteld aan Frankrijk, altijd ongeennaakbaar op het punt van opoffering van het

droombeeld, de herovering van Alsace-Lorraine, onaanneembaar bleken, zoodat de coalitie schipbreuk leed. Het misplaatste bezoek van den keizer aan zijne grootmoeder had de gemoederen in Duitschland, waar men niets wilde weten van grootmoederlijke politiek, in opschudding gebracht. De keizer had in deferentie voor Amerika zijn voorgenomen bezoek aan de koningin van Spanje geabandonneerd, en hij was de dappere boeren toch ook wel eenige consideratie schuldig, al bleef het maar bij het betrachten eener stipt neutrale houding. Dit bezoek had de Engelschen het heft in handen gegeven, die den keizer bij wijze van bedreiging tegenover de andere mogendheden hadden geëxploiteerd. Vandaar dat dit bezoek, niettegenstaande de officieele verklaringen dat het slechts den aard van een verschuldigd familiebezoek droeg, als een' hoog gewichtigen politieken zet dient gekenmerkt te worden. Duitschland had en heeft Engeland, volgens de opinie van den schrijver, nu nog in de palm harer hand, en zij heeft het louter den Duitschen monarch te danken dat de wolken der Europeesche verwickelingen boven haar hoofd heen zweefden. De schrijver waarschuwt den monarch voor den afgrond waarin hij moet storten indien hij volhoudt met den wil zijns volks te trotseeren. De natie, ja zelfs het militaire wezen, is geheel op de hand der boeren in hunnen hachelijken ongelijken maar heldhaftigen worstelstrijd met dit reuzenrijk, zij ziet in deze Engelsche aanbiddings politiek de verwezenlijking van het ideaal van graaf Caprivi, namelijk het verlies der Duitsche koloniën. Het enthousiasme omtrent de uitbreiding der vloot zoude spoedig kwijnen indien het denkbeeld wortel schoot dat de Duitsch-keizerlijke vloot in het zog der Engelsche vloot moest varen.

De Duitsche keizer wordt door den auteur gewaarschuwd dat de wil des volks 't hoogste gezag daarstelt dat dit 't tribunaal is aan wiens uitspraak de machtigste vorst zich had te onderwerpen, en dat indien hij daaraan geen gehoor geeft hij zijne eigene ondergang delft. “Zal Duitschland eenen oorlog met Amerika wagen voor 't bezit van Brazilië?” is het slot onderwerp door den schrijver aangehaald. Als een studie op het terrein der wereld-politiek in al hare phasen, en in verband met den oorlog, verdient de auteur lof voor de meesterlijke behandeling van zijn onderwerp.

“DE ZUID-AFRIKAANSCH E CRISIS.”

Dit werk is uit 't Fransch vertaald geworden, en werd door den vermaarden theoloog prof., A. Kuyper, lid der staten-generaal van Holland, destijds politieke adviseur der Transvaalsche delegatie te Londen, en auteur van het beroemde werk “Het Calvinisme, de grondslag en waarborg onzer constitutioneele vrijheden,” gecontributeerd. De index verdeelt de vertaling in dertien hoofdstukken, namelijk: I. Ontaard Engeland. II. Blick in de geschiedenis. III. Afkomst der boeren. IV. Boeren vervolging. V. Boeren en naturellen. VI. Naboth's wijngaard. VII. Uitlander grieven. VIII. Het kiesrecht. IX. Suzereiniteit. X. Civilisatie à l'Anglaise. XI. Imperialisme vdt. Cæsarisme. XII. “Pecksniff, Pirateur, Pharisèer” (Farizèer). XIII. “Afrika voor de Afrikaanders.”

“ONTAARD ENGELAND”

De schrijver wijst er op hoe den schoonen naam der negentiende eeuw, welke bij haar ontluiken begroet werd als de verkondigster der vrijheid en de voorbode der hervorming, in haren stervensstond door een roofoorlog bezoedeld werd, door een oorlog welke geheel onverdedigbaar is. Engeland was op het vredes-congres in den Haag als de grootste voorstander van arbitrage opgetreden, en bij den eersten zweem van oorlog had zij de beginselen van arbitrage verworpen. Engeland had zich altijd als kampvechter voor de verdrukten en terneergeslagenen opgeworpen, en heden aanschouwden wij hoe patriarchen van 70 en hunne kleinzoons van 14 de “koppies” beklommen om de Engelsche soldaten—er op uit de boeren hunne onafhankelijkheid te rooven—weerstand te bieden. Het geweten van Europa had ontwaakt. De gewetenskreet had weergalmd. Dit keer was het niet de Turk die deze walgiging veroorzaakt had, maar wel het land van Burke en Pitt; het land dat zoo trotsch is op haar besef van recht en eer. Welk een treurig schouwspel. Is achteruitgang de leuze der ontwakende eeuw?

“BLIK IN DE GESCHIEDENIS.”

Het tweede hoofdstuk toont aan dat de beide koloniën door Holland gevestigd zoowel in Amerika als aan de Kaap door overweldiging in Engelsche handen kwamen. De navorschingen van den hr. Heeres hadden bewezen dat de prins van Oranje de Kaapkolonie nooit aan Engeland verkocht had. De inpalming van de Kaap geschiedde niet op grond van legale rechten, maar uit kracht van een tooverrecht, later door den heer Chamberlain “paramountey” gedoopt. De karakter trekken der beide natiën worden door den schrijver levendig geschetst, en hij

toont aan dat noch de Spanjaarden noch de Engelschen er ooit in geslaagd waren dit karakter, uit sluimerende geestkracht ontsproten, te doorgronden. De volksplanters van Hollandsche origine in Amerika hadden hunnen afkeer van alles wat Engelsch was met hun bloed bezegeld, en zelfs heden gold deze afkomst als een brevet van adelijkheid waarop zij trotsch waren. De wrok tegen “Perfide Albion” had nooit in het nationale leven zoo diep wortel geschoten als in de Nederlanden, en Engeland zelf had de fakkel van tweedracht aangewakkerd door de imperieuse wijze waarop zij het “vae victis” had toegepast. Autoriteiten worden aangehaald om te toonen dat de twee elementen welke bestemd waren in broederschap te leven en in banden van genegenheid behoorden verbonden te zijn, zich niet ras tot eene nauwere amalgamatie leenden, en dat Engeland die feitelijk hare hooge beschaving aan Holland te danken had, deze weldaad zeer slecht beloond had. De ijselijke straoefening te Slachtersnek was de boeren nooit uit 't geheugen gegaan. “Denk aan Amajuba,” was de oorlogskreet der kloeke Hooglanders. “Vergeet Slachtersnek niet” bleef gedurende eene gansche eeuw het wraakgeschrei der diep gebelgde boeren.

AFKOMST DER BOEREN.

De compositie der verschillende elementen waaruit de Afrikaansche natie is samengesteld wordt percentage gewijze geïllustreerd, en de aangehaalde statistieken vertoonen eene vermeerdering van af 60,000 in 1806 tot meer dan een half millioen. Het familie leven der boeren, waarin de vrouw-moeder zulk eene groote rol speelt, vindt in dit hoofdstuk eene eerste plaats.

BOEREN VERVOLGING.

De fouten door Engeland gemaakt bij hare installatie op het overwonnen grondgebied worden een voor een door den auteur gereleveerd; hij toont aan hoe Engeland de boeren in de teederste plekken gewond heeft, nam.: door hunner godsdienst, hunne eer en hunne bezittingen. Eene eindeloze reeks van grieven is aangehaald, waarin de Engelsche zendelingen een hoofdrol spelen. De despotische manier waarop de slaven hen ontnomen werden zonder behoorlijke schadevergoeding, de valsche aantijgingen van den kant der genoemde zendelingen, de arglistigheid van de “Clapham Secte” van Londen en de wreede behandeling welke zij van den kant hunner gewezen slaven ondervonden, dit alles had hen wanhopend gemaakt, eindigende in hunne vlucht van dit Egypte met zijne Pharaonische gruwelen. Zij prefereerden in de wildernis om te komen dan zich te verlagen door zich aan verdere vernederingen bloot te stellen.

Zelfs in de wildernis ontdekten zij de Engelsche zendelingen, handelende als leiders en raadgevers hunner vijanden, de naturellen, maar de boeren gevoelden zich als een vrij volk en streden met een' moed eene Iliade waardig. Toen zij echter juist op het punt stonden de vruchten te plukken van al hunne opofferingen gedurende hunne gevechten met deze wilde stammen en dieren, was Pharaon hen achter op gekomen en had hen als Engelsche onderdanen gereclameerd (op grond van een verouderd principe der internationale wet), hetwelk bewezen werd eene fatale fout te zijn geweest. De schrijver verwondert zich dat het besef van billijkheid en rechtvaardigheid, hetwelk ten laatste de verdragen van Zandrivier en Bloemfontein dicteerde, en aan de boeren hunne onafhankelijkheid wedergaf niet voordurend den ministerraad te Downingstraat geïnspireerd had, in welk geval de boeren in dankbare en getrouwe bondgenooten zouden zijn herschapen. Engeland integendeel verbrak beide verdragen, het verdrag van Bloemfontein door den wettig gemaakten diefstal van Kimberley en het verdrag van Zandrivier door de eigenmachtige annexatie van 1877.

BOEREN EN NATURELLEN.

Onder dit hoofdstuk erkent de schrijver dat de motieven welke de handelingen der Engelschen "vis à vis" de boeren ten grondslag lagen, ofschoon wel met eerzucht bekleet, moreele grondbeginselen toonden en geenszins dat wreede egoïsme, dat onhandelbare materialisme waarvan de heer Chamberlain zich later den ijverigen apostel getoond heeft, verried.

Door zendelings rapporten misleid, hadden de Engelschen zich door eene sentimenteelen hartstocht voor de primitieve natuur laten wegslepen, zij hadden in den Hottentot het ideaal kind der natuur ondekt, en het loutere feit dat de boeren hen in ballingschap hielden, schilderde hen in hunne begoochelde verbeelding als den aartsvijand van het mensche-lijk ras. Verscheidene autoriteiten worden aangehaald om dit sophisme te weerleggen en aan te toonen dat de wijze waarop de boeren de inboorlingen behandelden gunstig vergeleek met de behandeling welke de naturellen in dienst hunner meesters van Engelsche afkomst ten deel viel. Het is duidelijk, zegt de schrijver, dat Engeland die zich, niettegenstaande de donkere bladzijden in hare eigene geschiedenis opwerpt als de aanklager der boeren, niet genoegzaam gemediteerd heeft omtrent de moraal der gelijkenis van "den splinter in een anders oog en niet den balk in zijn eigen oog." Hij blameert de zendelingen die zich als politieke pioniers opwierpen in plaats van ambassadeuren van Christus en de boeren die in deze heeren in

het zwart hunne grootste vijanden bespeurden, trachtten deze op zekeren afstand te houden. Het feit dat geen enkel voorbeeld van opstand gerapporteerd werd gedurende een' tijd dat de geheele mannelijke bevolking buiten de grenzen was, hunne vrouwen en kinderen achterlatende, is wel een bewijs van de goede verstandhouding tusschen de boeren en hunne zwarte dienstbaren.

De schrijver bewondert de boeren dat zij het "zwarte gevaar" altijd moedig voor oogen gehouden hebben en verhaalt zijne ervaringen in Amerika. Hij toont aan dat de christenleer onmachtig was de rassen trots in de negers te dooden, en dat hunne eindoverwinning over de blanken steeds hun droombeeldig ideaal is en blijft. Abel was zwart, en den vloek waarmede God Kaïn beladen had, was dat Hij hem met blankheid sloeg. Statistieken worden door den schrijver aangehaald om te bewijzen dat sedert de naturellen elkander niet meer geregeld in den herfst vermoorden, hunnen enormen aanwas een ernstig gevaar voor de blanken, boeren zoowel als Engelschen, schiept.

NABOTH'S WIJNGAARD.

Dit vijfde hoofdstuk bewijst dat het onstuimige fanatisme der koloniale jingoes te Kaapstad, evenals te Londen, de boeren onder hunne conventies nooit eene kans tot opbouwinge gegeven hebben. Publieke opinie in Engeland had eene kompleete omwenteling ondergaan, alle principes van moraliteit waren over boord gesmeten, en een geest van haatzuchtig materialisme en gezagzuchtigheid had zich van hen meester gemaakt. Engeland ofschoon door heilige traktaat banden gebonden schond haar eerewoord openlijk, eindigende in de annexatie van het rijke distrikt van Kimberley en de inlijving der Transvaal op grond van een frauduleus plebisciet.

De strijd voor onafhankelijkheid en het ontstaan der traktaten van 1881 en 1884 worden incidentieel besproken. Gladstone, die de olie van zijn idealisme over de ijllhoofdige grillen der bevooroordeelde koloniale uitstortte, was niet bij machte de jingoes te ontwapenen. Deze hadden in den kapitalisten kring een' machtigen bondgenoot getroffen, met het gevolg dat de Rand door eene horde van avonturiers werd overloopen, eindigende in den Jameson inval onder het schild van het hoofd van het ministerie der Kaapkolonie. De heer Kruger, als verziende staatsman, begreep dat een weefsel zoo zorgvuldig gesponnen niet ongeacheveerd zoude gelaten worden, en vermeederde zijne artillerie, voorzag zich van munities van allerlei aard, en concludeerde een verdrag met den Vrijstaat. De auteur houdt den heer Chamberlain voor oprecht toen hij verklaarde dat hij den oorlog niet had uit-

genoodigd, aangezien dat indien het hem mogelijk geweest ware den heer Kruger te intimideeren, met hem het zwaard eener militaire bezetting boven het hoofd te houden, en hem er toe te krijgen zich de wetten door Downingstraat aangaande naturalisatie en 't kiesrecht te laten voorschrijven, vrede beter in zijne kraam zoude hebben tehuis gehoord. Zonder een' enkelen slag zoude hij in staat gesteld zijn geworden de "uitlanders" het wapen in de handen te geven, de boeren te verdringen en de Republiek te angliseeren. Ongelukkig echter voor den heer Chamberlain viel de heer Kruger, van wien Bismarck gezegd heeft: "Dat geen staatsman in Europa hem overtrof in scherpzinnigheid en recht-schapenheid," niet in den val. Toen de hr. Kruger, na Europa getoond te hebben dat zijn doel vredelievend was, den heer Chamberlain eindelijk beschuldigde van Naboth's wijngaard te begeeren, zag de heer Chamberlain in het ultimatum zijne beste troef. Voortaan was hij de man des vredes. Het was de heer Kruger die aan Engeland den oorlog verklaard had. Laat de troepen zich gereed maken voor eene militaire promenade naar Pretoria! Niemand was echter de dupe van deze rollen verwisseling. Toen Europa het schouwspel beleefde dat de Engelsche soldaten Pretoria binnen trokken,—echter als krijgsgevangenen —klopte haar hart van aandoening bij dit bewijs van vergeldende rechtvaardigheid. Het was tot den God der rechtvaardigheid dat de boeren gebeden hadden, en zij waren niet beschaamd uitgekomen.

UITLANDER GRIEVEN.

Hier volgt de wederlegging der grieven der uitlanders. De schrijver erkent dat het politieke stelsel der boeren veel te wenschen overlaet, maar ontkent dat dit een "casus belli" daarstelde. De schrijver gaat de moeilijkheden na waarmede het gouvernement te kampen had, en beschouwt het eene zonderlinge verstuiking der logica om de Transvaal een oligarchie te noemen, ziende dat iedere burger stemgerechtigd is, dat iedere stemgerechtigde het recht heeft den president en zelfs den kommandant-generaal te kiezen, en zelfs om eene klachte tegen den president in te brengen. Al de aantijgingen worden een voor een weerlegd. Belastingen, invoerrechten, de rechtbank, de politie opschuddingen bekend als de Edgar, Lombaard en amphitheater zaken, even als de reuzen petitie aan de koningin, worden seriatim behandeld. Statistieken bewijzen 't aantal Russen, Duitschers en Amerikanen die volkomen met het Transvaalsche régime tevreden waren. De geïnspireerde pers der kapitalisten sloeg op de groote trommel, en hunne overdrijvingen werden door den heer Chamberlain, den par-

lementairen areopagus, door middel zijner blauwe boeken voorgelegd. De belasting dat de volksraad geldzuchtig en omkoopbaar was, doodt zichzelf wanneer men bedenkt dat het juist is uit hoofde dat de volksraad weigerde aan de eischen der kapitalisten toe te geven, dat de oorlog ontsproot.

HET KIESRECHT.

De kiesrecht quaestie wordt geïntroduceerd door aan te toonen dat iedere onafhankelijke staat het volste recht bezit de conditiën vast te stellen waarop vreemdelingen zullen worden toegelaten, en zich het absolute recht voor te behouden de naturalisatie van het individu te weigeren of toe te staan even als de limieten der politieke rechten aan dergelijke naturalisatie verbonden, te bepalen. De naturalisatie wetten van verschillende landen worden aangehaald om aan te toonen dat de Transvaal op dit punt uiterst liberaal was. De snooverij van Chamberlain, dat de burgers van Hollandsche afkomst dezelfde rechten hadden, was eene eigenaardige verdraaiing der feiten. Te Kaapstad waren het niet de Engelschen die de boeren naturaliseerden, maar wel de boeren die, als de origineele bewoners der Kolonie, de Engelschen toelieten. Toen de heer Kruger, na de ontdekking der goudvelden, geconfronteerd werd door een heirleger van avonturiers werd speciale wetgeving gebiedend, en onder gelijksoortige onstandigheden zoude eenig land tot draconische maatregelen toevlucht genomen hebben. Incorporatie dient het richtsnoer van iedere naturalisatie wet te zijn. Het was ongehoord dat de vreemdelingen de origineele bewoners zouden verdringen. De schrijver vraagt: "Wat moet men denken van een land hetwelk er op uit is de naturalisatie harer eigene onderdanen door eene andere mogelijkheid te verhaasten?" "Staat het niet gelijk met eene moeder die probeert zich van hare eigene kinderen te ontdoen, eene derde dwingende ze aan te nemen?"

SUZEREINTEIT.

De suzereiniteit's kwestie wordt door dr. Kuiper van twee kanten geargumenteed, van den kant der Transvaal zoo wel als van het standpunt van den heer Chamberlain. Beide wegen loopen echter op Rome uit, d.w.z. beide argumenten bewijzen dat alles wat Engeland van hare vroegere rechten behield was het beperkende veto recht in artikel 4 der conventie van Londen 1884 gevestigd, een recht hetwelk nooit door de Transvaal werd gedisputeerd. De heer Chamberlain zich iederen keer in denzelfden hoek terug gestooten ziende hield krampachtig vast niet aan het woord maar aan het principa van Suzereiniteit, teneinde het tot eene soort

of algemeene afhankelijkheid te herleiden en zoodra hij merkte dat de Transvaal weigerde deze suzeriniteit in een' algemeenen zin te erkennen, ontvingen de regimenten te Aldershot instructies zich in te schepen. Deze levens-quaestie is zeer deugdelijk en beslissend, op grond van officieele uitingen en documenten, geargumenteed. "De gelijkheid van staten blijft bij allen de veronderstelling; alle ongelijkheid tusschen staten dient door traktaten te worden vastgesteld," en de conventie van 1884 verleend geene rechten behalve het beperkende veto recht. Supremacie van den een' staat over den anderen even als dit het geval is met individuen, kenmerkt zich slechts door een superioriteit op moreel intellectueel en physisch gebied. De schrijver twijfelt of Engeland ooit bewijs in Afrika geleverd heeft van eenige dergelijke superioriteit, hetzij van eenige moreele superioriteit door herhaaldelijke traktaat schennis, van eenige intellectueele superioriteiten gedurende hare onderhandelingen met Kruger, hetzij van physische superioriteit te Tugela of Modder-rivier.

CIVILISATIE A L'ANGLAISE.

Laffe uitvluchten en diplomatieke chicanes moede, had de publieke opinie in Engeland in de meest verlichte kringen rond gedraaid en de civilisatie-missie van Groot Britanje als het voorwendsel voor innenging aangevoerd.

De boeren regeering was zuiver middel-eeuwsch en het was de missie van Engeland om het door moderne civilisatie te remplacieren. Dr. Kuyper vraagt:—Heeft civilisatie het recht zich door geweld van wapenen voort te planten? Biedt de zekerheid dat eene andere natie op eene lagere trap van beschaving staat eene "justa perduellionis causa?"

De schrijver schetst de civilisatie welke Engeland deze "vastberadene, brave, godvruchtige menschen," zooals de heer Gibson Bowler de boeren in het Britsche Parlement beschreven heeft, wenscht op te dringen. Dr. Kuyper vrees niet dat de ontwikkeling der boeren met de langzame schreden maar integendeel met te snelle vaart zal plaats vinden. Niemand heeft echter het recht hun eene bliksem-ontwikkeling op te dringen. Hoe kon het de boeren baten indien eene vroegrijpe evolutie hen met Eupoeesche ondeugden inoeculeerde alvorens hunne karakters genoegzaam gevormd waren. Alvorens men echter eene geheele natie kon spenen en 't volgens eigen inzichten beschaven was het allereerst noodig een goed voorbeeld te geven. Engeland had dit nooit gedaan, noch met betrekking tot de onderhandelingen hetzij met Pretoria hetzij met Bloemfontein, noch—de schrijver durft het ter nauwernood te zeggen—op het slagveld. De leugenachtige voorstellingen

in de tekst der blauwe boeken, zooals dr. Clark de uitlatingen en verminkingen der "despatches" genoemd heeft, het godrag der Engelsche troepen op het slagveld en het onrustbarende aantal soldaten onder de troepen van Indie door syphilis aangelast, worden in bevestiging dezer beschuldiging aangehaald.

Denken de moralisten te Londen dat de boeren zoo zeer te blameeren zijn indien zij weigeren de soort van civilisatie welke Engeland hen aanbiedt, zonder reserve te accepteren.

IMPERIALISME VDT. CAESARISME.

"Hoe 't vraagstuk op te lossen? Hoe is het mogelijk deze luisterlijke natie die gedurende de geheele eeuw als de meest liberale en progressieve van allen geëerd werd met de crime van dezen onheiligen oorlog te chargeeren."

Met bovenstaande voorrede leidt schrijver zijn hoofdstuk omtrent Imperialisme in. Zijns inziens wordt Engeland in vele opzichten door geen ander land overtroffen. Hij belijdt, dat indien hij geen Hollander was hij een harer zoons wenschte te zijn. Englands waarheids-liefde stond boven verdenking, haar besef van plicht en recht was ingeboren, hare constitutioneele inrichtingen waren het model hetwelk algemeene navolging verdiende. Nergens was zelfaching beter ontwikkeld. Haar literatuur ofschoon inferieur van een artistiek standpunt beschouwd is karakteristiek voor hare juiste gezonde en ernstige opvattingen van het leven. Zelfs in hunne kleding en de zorg welke zij aan hun lichaam besteden geven zij kenteekenen eener waardigheid welke respect inboezemt. Hare weldadigheid kent geene perken en de standaard harer moraliteit staat boven de gemiddelde. Op godsdienstig gebied marcheert Engeland aan het hoofd der natiën. Hoe is het dan dat zulk een land zulk een val had? De oplossing van dit raadsel ligt in de tooverkracht van Imperialisme opgesloten, Imperialisme in de Nationale beteekenis genomen en als zulks fundamenteel verschillend van het individueele Imperialisme van Alexander de Groote of Napoleon. Slechts eenmaal te voren heeft zich dit phaenomeen van een nationaal Imperialisme in de historie geopenbaard. Het Caesarisme der Romeinen en de manie van het Engelsch-Saksische Jingoïsme presenteren vele punten van analogie welke zeer interessante lectuur vormen. Dit Imperialisme is een kanker welke in de ingehoele der natie vreet welke even als streptococci onopgemerkt in het bloed der massa sluip, het vergeeft en het geweten doodt. Dr. Kuyper volgt punt voor punt den groei van dit Imperialisme, en den verderfelijken invloed hetwelk het op de aristocratie, de verkiezingen de pers, publieke opinie en zelfs op de Staatslieden uitoefent en beweert dat om

reden dat het Engelsche karakter fundamenteel met zulke edele eigenschappen bedeeld is haren val al te noodlottiger zijn zal. Hoe hooger men klimt zoo veel grooter de val. De maatschappelijke vooruitgang zoude door den val van Engeland een harer teerste organen verliezen. De wereld, de schrijver beweert, kan niet zonder dit Engeland hetwelk zoo edel, fier en Christelijk geweest is en het weer worden kan en dit is de reden dat de grootste mannen in het heelal weenen en verantwoordigd zijn te zien hoe Engeland volhoudt in den onrechtvaardigsten oorlog waarvan de negentiende eeuw melding maakt. Eene groep van mannen wier moed onze oprechte bewondering afdwingt en de beste Gladstoniaansche tradities ophoudt, de heeren Morley, Harcourt, Courtney, Stead, Clark, Labouchère, Harrison en verschillende anderen, waken over de heilige schatten der natie en disputeeren iederen duim grond met de Jingos. Mocht Chamberlain komen te vallen, en een beter geadviseerd kabinet liet alle gedachten aan wraak varen, zette alle consideraties voor de militairen op zijde en offerde aan een geconfedereerd Zuid-Afrika volkomene onafhankelijkheid, slechts 't oostelijke gedeelte der werkelijke kolonie en eenige onontbeerlijke punten aan de kust reserveerende, dan mag het zijn dat Engeland er nog in slaagt haren geduchten vijand in een bondgenoot te herschepen. Renonceert Engeland echter haren droom van Imperialisme niet dan zal Imperialisme haren ondergang delven even als het de ondergang van Rome bewerkte in de tijden der oudheid.

“PECKSNIFF, PIRATEUR EN PHARIZEER” (FARIZEER).

Dr. Kuyper vreest echter dat Engeland niet van hare noodlottige dwaasheid zal terug trekken. Het gevaar ligt in het ontrouw worden aan moreele principes en den ontoereikenden invloed der Christelijke Kerk. Hij beroept zich op den heer Fairfield die gezegd heeft “Moraliteit en Imperialisme zijn niet te concilieren.” Moraliteit vordert allereerst een onwrikbaar respect voor de rechten van anderen en een besef van rechtvaardigheid beneemt Imperialisme zijne stabiliteit. Zooals de heer Th. Ribot zoo duidelijk verklaart heeft, “Het verzwakken van het juiste begrip van rechtvaardigheid ruimt het hoofdobstake waartegen Imperialisme in zijn triomftocht zoude kunnen struikelen uit den weg.” Andere dociele volgelingen der leer der transformatie beweren dat rechtvaardigheid zich geleidelijk als een celvorming weefsel ontwikkelt even eens als Utilitarisme het kruipdier in een vogel gemetamorfoseerd heeft. Een der meest bekende leeraren R. S. de Courtney Laffan laat de quaestie van rechtvaardigheid

er buiten; hij geeft toe dat de zaak der boeren eene rechtvaardige zijn kan, maar zelfs volgens deze hypothese werd noch door de Engelschen noch door het Britsche Keizerrijk eene enkele moreele fout gemaakt. Integendeel hij beweert dat deze gruwelijke oorlog 't individueele egoïsme heeft onderdrukt en het in een nationaal egoïsme getransformeerd heeft hetwelk volgens hem moreele vordering beduidt. Of de Engelschen zich al of niet vergissen omtrent de oorzaken van dezen oorlog dat blijft voor hem hetzelfde. Hij is tevreden dat de vaderlandsliefde welke door dezen oorlog werd opgewekt vordering toont op den weg naar het ideaal. En terwijl hij op deze wijze alle quaesties van recht en billijkheid op zijde schuift laat deze Engelsche prelaat volgen:—“Te werken in de verhooring van het gebed van den meester” “Onze vader die in de hemelen zijt Uw Koninkrijk kome.”

De schrijver beschouwt dit als afschuwelijke blasphemie maar voegt er bij “Wat kan ons nog redenen tot verwondering geven indien het Darwinisme der natuur toegepast wordt op psychologie en Ethica. Engeland loopt vooral gevaar door den schok van moreele stabiliteit te worden weg gesleept en in Koloniale zaken is deze neiging veel geprononceerder door de ontegenzeggelijke superioriteit der Engelsche vloot en andere oorzaken welke alle zorgvuldig door den schrijver geanalyseerd zijn. De Christelijke beweging in Engeland heeft niets gedaan om deze neiging te beteugelen. Integendeel zij heeft alles gedaan haar te bevorderen. De Engelschen hebben zich hoe langer hoe meer aan het idee gewend om het Britsche rijk met God's Koninkrijk te identificeeren en zelfs Jezus Christus te angliseeren. God heeft het Britsche rijk geschapen en uitgebreid en tegelijkertijd de Engelsch-Christelijke leer. De ware Imperialist ontdekt in ieder nieuw grondgebied een uitbreiding der heilige taak om het Evangelie van den Engelschen Christus te verspreiden.

De schrijver haalt voorbeelden aan van de wijze waarop eene verdwaalde kerk het geweten tracht te sussen en hoe een soteriologisch methodisme met het oog op het heilige doel de meest berispelijke middelen heiligt. De schrijver beweert dat dergelijke taal het hart ziek maakt en toorn opwekt tegen die Evangelie dienaren die den God der rechtvaardigheid verraden. Het verklaart hoe eene schandelijke overdrijving het mogelijk maakte de drie “P's” “Pecksniff, Pirateur en Pharizeër (Farizeër)” toe te passen.

Dr. Kuyper geeft ons te bedenken dat dit hetzelfde methodisme is destijds door dr. Philip verkondigd; het methodisme, hetwelk de “grootte trek” in 1835 uitlokte en hetwelk

na eene geheele eeuw van missprongen de sporen geeft aan het Imperialisme van Chamberlain en de schandaligste rechtvaardigheid's schennis onder den dekmantel van Jezus Christus en die der Nabobs' der gecharterde Maatschappij toelaten. Dat dit alles wordt toegelaten onder het vaandel van Christelijk-Imperialisme spelt het grootste gevaar. Het zijn de methodisten, ongetwijfeld goed gezind, maar ongelukkigerwijze verdwaald, die in open violatie van gevestigde rechten en onverschillig aan de gruwelen aan een' oorlog van uitroeiing verbonden, zich door de genade Gods geroepen gevoelen de geangliceerde Christelijke beschaving onder de boeren in Zuid-Afrika te verspreiden. Het is echter het Calvinisme waaraan de boeren zich vasthouden. Het Calvinisme hetwelk de glorie en grootheid der Schotten was en hetwelk het gebed der "Covenanters" almogend maakte. Het zijn echter niet de Schotten het is koningin van Engeland die in al haren luister den oorlog voert, het is het volk dat hare schatkist vult ten einde haar in staat te stellen huurbenden in te zweren. Ginds zien wij eene geheele natie vaders, zoons en kleinzons die in den naam van God voor hun land hun bloed storten en die eene moreele kracht ten toon spreiden die de wereld in spanning houdt. De auteur prijst het gedrag der Vrijstaters en hunne getrouwheid aan hunnen president en de dwalingen der Christelijke Methodisten. Naar welken kant zal de schaal overhellen? De schrijver herinnert ons dat deze Engelsche Christenen oprechte en ernstige menschen zijn en dat deze edele Engelsche natie deze handelingen zoude vervloeken indien de blinddoek haar slechts van de oogen viel. Hij vraagt ons om op te letten hoe de Jingos dezen blinddoek steeds vaster en vaster knooien. Werkelijk eene hartverscheurende realiteit welke op eene afgrijpselijke tragedie is uitgedraaid, eene tragedie welke wij ongeïnteresseerde toeschouwers met diepe smart en verandering aanschouwen.

AFRIKA VOOR DE AFRIKAANDERS.

In het slot hoofdstuk onthoudt de schrijver zich van voorspellingen aangaande het resultaat der militaire operaties. Alles wat hij bij machte is te constateeren is dat indien Engeland zich niet retireert, den strijd hardnekkig, bloedig en langdurig zijn zal. Aan hun eigen lot overgelaten, kunnen de beide Republieken

zich niet met Engeland, bijgestaan door hare Canadeesche en Australische bondgenoten meten. Indien Engeland niet terug deinst voor alle opofferingen, hetzij in soldaten hetzij in reputatie of belangen dan is het niet onmogelijk dat zij na eenen langen en kostbaren oorlog tijdelijk haren dapperen antagonist onderdrukt. De schrijver gaat de lessen na welke de geschiedenis ons geleerd hebben, hij somt de natuurlijke voordeelen der boeren op en voegt er bij "Voor alles riskeeren zij hun leven niet voor de kapitalisten noch voor de gecharterde compagnie noch voor die politieke gril "Paramoutcy" genaamd: zij strijden voor hun bestaan en voor de onafhankelijkheid van hun land." "Pro aris et focus" (voor haardsteden en altaren). Zij zijn vaders van huisgezinnen die bidden en die bij algemeen accoord in den naam van den God der rechtvaardigheid hunne schilden gegrepen hebben. Tegen een dergelijke moreele kracht hebben kanonnen gewoonlijk weinig effect. De schrijver schetst de moeilijkheden waarmede generaal Roberts te kampen zal hebben nadat hij de passen der Drakensbergen en Spijtfontein geforceerd heeft, nadat Bloemfontein bezet is en Pretoria in Staat van beleg verkeerd. Napoleon deed zijne ondervinding in Rusland op en zelfs na de capitulatie van Pretoria kan het zijn dat de Vaal Rivier voor generaal Roberts toont te zijn wat de Bérésina was voor den overwinnenden Napoleon. Dr. Kuyper wijst verder op de inwendige verwickelingen die zich zullen openbaren bij de invoering van algemeenen militaire dienstplicht, op het Iersche element hetwelk in open oppositie is, op Wales, wier gehechtheid eenen dubieusen factor is, op den schrik waardoor de burgerklasse zal bevangen worden door de enorme krijgskosten. Onder dergelijke omstandigheden kan de ministerieele meerderheid gemakkelijk verdwijnen, en de populariteit van de heer Chamberlain gemakkelijk geclipseerd worden. De gevaren van buitenlandsche verwickelingen zijn buitendien, beweert de schrijver, verre van chimaerisch. De combustibelen zijn in iederen hoek der wereld opgestapeld en de geringste vonk kan de conflagratie welke sedert 1870 gebroeid heeft doen ontvlammen. Maar zegt hij laat ons aannemen dat Engeland deze insulaire macht die in haar zelfgenoegzaamheid zich de sympathien van alle natien ontvreemd heeft,—al hare moeilijkheden te boven komt; dat haar "sangfroid" haar in staat stelt al de klippen te ontduiken dat haar geweten niet ontwaakt en dat de belasting betaler het niet moede wordt een steeds grooter gedeelte zijner verdiensten en den bodemloozen put "Zuid-Afrika," te werpen. Zelfs dan zoude Engeland hare moeilijkheden niet ten einde wezen. Zij heeft het zaad gestrooid van een' geheimen haat van

een' onuitsprekelijken afkeer, van een' ondoofbaren rassenhaat, en dit zaad zal wortel schieten. De hardnekkigheid der boeren is onwrikbaar. Nooit zullen zij de vrijwillige onderdanen van Engeland worden. Door overmacht onderdrukt zullen hunne gebeden bij nacht en dag naar den troon hunner voorvaders om verlossing van het juk hetwelk zij voortdurend in hun hart zullen blijven vervloeken, op stijgen. Bij de eerste gelegenheid welke zich voordoet zullen zij den strijd hervatten. De eerste oorlog waarin Eland verwickeld is zullen zij de getrouwe bondgenoten van haren vijand zijn. De schrijver sluit als volgt:—"Misschien zal Engeland er in slagen de mannen te ontwapenen, maar zij zal nooit in staat zijn de boeren vrouwen hunne vruchtbaarheid te benemen. In minder dan eene eeuw, dank zij deze ongeloo-

lijke vruchtbaarheid zijn de Afrikaanders van 60,000 tot op over een half millioen vermeerderd. Gedurende de komende eeuw zullen zij tot drie vier ja zelfs vijf millioenen klimmen en

ZUID-AFRIKA ZAL DE AFRIKAANDERS BEHOOREN.

De vrouw van generaal Joubert die hem in het heetste van het gevecht vergezelde is het ideaal type dezer boer vrouw wier vruchtbaarheid alle berekeningen overschrijdt en die in staat is al hare kinderen met de nationale deugden te inspireeren. Zoo lang als de Transvaalsche leeuw omringd van hare welpen van de hoogte van het Drakensbergte tegen de Engelschen brult, zullen de boeren nooit voor eeuwig overwonnen zijn."

Men bedenke dat het geschreven werd in het begin van den oorlog.

JOR
pam
2(2)

Speciaal Bericht.

“Het Oorlogs Tooneel.”

Bij genoegzame intekening zal in de NEDERLANDSCHE TAAL eene “Geschiedenis van den Oorlog onder bovenstaand opschrift” worden gecompileerd uit de verschillende werken in de Russische, Fransche, Duitse en Italiaansche talen uitgegeven, de rapporten der Militaire Attachés door de respectieve Regeeringen naar het Oorlogsterrein gezonden, bevattende. De critieken der voornaamste Militaire Experts en andere onpartijdige bronnen van informatie zullen eveneens geraadpleegd worden ten einde een volkomen onbevooroordeeld overzicht, aan inteekebaren te kunnen voorleggen.

De prijs van een dergelijk historisch en omvangrijk werk wordt op Tien shillings per exemplaar, stevig gebonden, geschat.

Mocht bovengemeld werk gewenscht worden, zoo gelieve men hieronder gedrukte inteeken biljet volgens gemerkte lijn af te scheuren en zorgvuldig ingevuld, met remise aan de uitgevers te zenden.

JOHN RITCHIE & CIE,
Uitgevers,
2 Executeurs Kamers Gebouwen 3e stage
Postbus 830 Waal straat, Kaapstad.

N.B.—Mocht het bedrag waarvoor is ingeteekend onvoldoende blijken om de publicatie kosten te dekken dan zullen de bijdragen ten volle getoureed worden.

INTEEKEN BILJET.

De ondergeteekende wenscht van de Heeren JOHN RITCHIE & CIE.,
Kaapstad, te ontvangen Exemplaren (vul in het gewenscht aantal
Exemplaren) van “Het Oorlogs Tooneel,” tegen Tien Shillings per Exemplaar.

Cheque
Postwissel
Postmandaat
Postzegels } voor £ : : hiernevens.

Handteekening

Adres

Datum

De Heeren JOHN RITCHIE & CIE.,
Postbus 830,
Kaapstad.